

Vykypěl, Bohumil

[Koerner, Ernst F. K. Universal index of bibliographical names in the language sciences]

Linguistica Brunensia. 2010, vol. 58, iss. 1-2, pp. 388-389

ISBN 978-80-210-5250-5

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/115035>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

toho zmiňme ještě chybějící důležité položky v literatuře u lingvistů pražské školy: Tylová (1990) u Havránka, Trubetzkoy (2001, 2005) a Troubetzkoy (2006) u Trubeckého, Vachek (2002) u Vachka, Daneš (2003) u Mathesia, Golková (2003) u Firbase a Vykypělová (2005) u Nováka.

Opakujeme nicméně naše doporučení *Lexiconu Grammaticorum*. Skoro závratná částka za něj se vyplácí.

Literatura

- Daneš, F. 2003. Vilém Mathesius' Konzeption der funktionalen Linguistik. In: *Prager Strukturalismus. Methodologische Grundlagen*. Ed. M. Nekula. Heidelberg, 31–47.
- Đurovič, L. 1992. Rosa and Doležal. In: *For Henry Kučera: Studies in Slavic Philology and Computational Linguistics*. Ed. A. W. Mackie et al. Ann Arbor, 179–190. – reprint in L. Đurovič: *O slovenčine a Slovensku. Vybrané štúdie I*. Bratislava 2004, 225–232.
- Golková, E. 2003. Bibliography of the publications of Professor Jan Firbas. *Brno Studies in English* 29, 99–108.
- Koerner, E. F. K. 2008. *Universal Index of Bibliographical Names in the Language Sciences*. Amsterdam – Philadelphia.
- Stammerjohann, H. (ed.) 1996. *Lexicon Grammaticorum: Who's Who in the History of World Linguistics*. Tübingen.
- Troubetzkoy, N. S. 2006. *Correspondance avec Roman Jakobson et autres écrits*. Ed. P. Sériot. Lausanne.
- Trubetzkoy, N. S. 2001. *Studies in General Linguistics and Language Structure*. Ed. A. Liberman. Durham – London.
- Trubetzkoy, N. S. 2005. *Russland – Europa – Eurasien. Ausgewählte Schriften zur Kulturwissenschaft*. Ed. F. B. Poljakov. Wien.
- Tylová, M. 1990. Bibliografický soupis publikovaných prací akademika Bohuslava Havránka. *Slavica Pragensia* 34, 309–358.
- Vachek, J. 2002. Prolegomena to the history of the Prague School of Linguistics. *Travaux du Cercle linguistique de Prague (n.s.)* 4, 3–81.
- Vykypělová, T. 2005. Ludovít Novák: Skizzen zu seinem Leben und Werk. In: *Austrian, Czech and Slovak Slavonic Studies in Their Central European Context*. Ed. I. Pospíšil et al. Brno, 73–108.

Bohumil Vykypěl
(vykypel@iach.cz)

E. F. K. Koerner: Universal Index of Bibliographical Names in the Language Sciences. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins 2008. (Studies in the History of the Language Sciences, 113.) XVI + 286 s. ISBN 978–90–272–4604–2. 125 euro

Tato kniha, jejímž autorem je *Altmeister* jazykovědné historiografie E. F. K. Koerner, kromě vysvětlujícího úvodu (s. VII–XVI) obsahuje na svých 286 stranách více než rozsáhlý soupis jmen, příjmení a dat narození a úmrtí jazykovědců všech dob či lidí, kteří se někdy zabývali jazykem. Smysl a užitek knihy se její autor pokouší vysvětlit v úvodu, a má-li čtenář dobrou vůli, může připustit, že jako první rychlá biografická orientace kniha skutečně sloužit může, byť se na první pohled přece jen jeví jako určité kuriózum; potvrdí to ovšem až další praxe lingvistické historiografie. V tuto chvíli je to nicméně bezesporu zábavné čtení a každý, kdo se zajímá o dějiny jazykovědy, v knize začne hned listovat a hledat, jestli tam právě ti jazykovědci, o nichž něco píše, jsou, a když ano, jestli údaje o nich jsou správné, a které údaje u koho jsou nějak špatně, a proč tam není ten nebo onen atd. etc. Takové hledání je ale možné pojmut i seriózněji, vzít určitou vymezenou skupinu

lingvistů, zkoumat, nakolik je u Koernera zachycena, a ptát se, co to znamená. Zkusíme to na dvou okruzích, které známe blíže, totiž na starší české gramatografii a pražské škole.

Z prvního okruhu u Koernera jsou zaznamenáni Vavřinec Benedikt z Nudožer (ve slovenské podobě jména Vavrinec, ale s mylným datem úmrtí 1614 místo 1615), Václav Jan Rosa (ovšem jen s datem úmrtí a se jménem Ján místo Jan), Pavel Doležal (ovšem s quasislouvenskou podobou křestního jména Pavol místo Pavel: nejsem si jist, zda by se to protestantovi ze západního Slovenska Doležalovi líbilo...), František Martin Pelcl (ovšem jen s iniciálami F. M.), František Jan Tomsa (s německou podobou jmen Franz Johann, se zkomolenou českou podobou Frantiček Jan v závorkách a s mylným datem narození 1751 místo 1753), Josef Dobrovský, Karel Ignác Thám (ovšem v závorce s „alias Václav“, tedy s mylnou identifikací K. I. Tháma s V. Thámem); naopak chybějí autoři tzv. náměšťské gramatiky (Beneš Optát, Petr Gzell a Václav Philomates), Jan Blahoslav, Václav Benešovský (Philonomus), Jan Drachovský, Jiří Konstanc, Matěj Václav Šteyer, Václav Jandit, Jan Václav Pohl, Jan Nejedlý. Jak vidíme starší česká gramatografie tedy nedopadla zrovna nejlíp. Lze si položit otázku, čím to je. Jedna možná odpověď by byla například, že autor není specialistou ve slavistické lingvistické historiografii; to by ovšem pak chtělo zkoumat, jak jsou zachyceny starší gramatografy jiných slovanských jazyků. Jiná odpověď může být obecnější, totiž obecnější nepovědomí o lingvistických tradicích menší jazyků; to by pak zase chtělo zkoumat, jak jsou v Koernerově soupisu zachyceny jiné menší jazyky. Druhé vysvětlení se kromě toho může zdát na první pohled jako nepřipadné, protože se může říct, že je to přece kniha jednoho autora, a tedy reflektuje znalosti právě jednoho člověka. Koerner však užíval i různé obecné encyklopedie a zdroje, proto jeho soupis myslím skutečně může reflektovat jisté obecnější povědomí či právě nepovědomí.

Z okruhu pražské školy Koerner zaznamenává většinu pražskostrukturalistických lingvistů. Některé záznamy přitom však obsahují různé chyby: František Daneš je psán Frantiček Daneš, Miloš Dokulil Milos Dokulil, Eva Hajičová Eva Hajicová, Josef Miloslav Kořínek Josef Miloslav Korínek, Jiří V. Neustupný Jiří Neustupný, Ludovít Novák Ludovit Novák, Jozef Ružička Josef Ružička; Ján Horecký je bez data úmrtí 2006, Jiří Nosek bez data úmrtí 2001, Jiří Krámský bez data narození 1913, Jan Chloupek s chybným datem narození 1918 místo 1928 a bez data úmrtí 2003, Ivan Poldauf s chybným datem úmrtí 1986 místo 1984, Helena Kurzová má datum narození 1940 místo 1936. Nejkompletnější přehlednutí je u Zdeňka Hlavsy, který je zaznamenán jako Zdeněk, Odešel Hlavsa (1926–1998), asi podle nějakého nekrologu s názvem Odešel Zdeněk Hlavsa... Naopak chybějí František Čermák, Lubomír Ďurovič, Libuše Dušková, Karel Hausenblas, Josef Hladký, Miroslav Komárek, Igor Němec, Pavel Novák, Jarmila Panevová, Jaroslav Popela, Marie Těšitelová. Vysvětlení jejich absence se můžeme jen dohadovat (například u Komárka a Němce je to snad jejich užší paleobohemistická specializace, Popela vůbec žil svůj obecně lingvistický život v rusistickém inkognitu, Hausenblas zase silně přesahoval mimo jazykovědu). Každopádně tu lze případně snad obecněji pozorovat určité propadání se do neznámosti u poválečných generací českých, příp. slovenských lingvistů.

Poté, co se člověk nasytí takovýmto listováním, dojde – také konfrontován s takovým množstvím chyb – asi přece jen k závěru, že těch 125 euro měl nejspíš vynaložit na něco jiného, byť samozřejmě v Koernerově příručce můžeme vidět „at least a modest beginning“ a můžeme si do svých exemplářů zapisovat další údaje (jak nás k tomu autor sám vyzývá na s. X); jen jestli těch údajů a oprav nebude příliš mnoho.

*Bohumil Vykypěl
vykypel@iach.cz*